

Sygn. akt: III U 912/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 września 2013 r. w O.

sprawy z odwołania S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 16.11.2012r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje S. T. prawo do emerytury od 1 września 2012 roku,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IIIU 912/12

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 3.12.2012r. S. T. wniósł odwołanie od decyzji ZUS z dnia 16.11.2012r., odmawiającej mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach zaliczył mu okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 3.07.1973r. do 31.07.1991r. jako pracę wskazaną w Wykazie A dział V poz. 12 pkt 9 przepisów resortowych, podczas gdy jego zdaniem wykonywał on pracę wskazaną w Wykazie B Dział IV poz. 1, tj. prace przy przetwórstwie azbestu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że do pracy w szczególnych warunkach zaliczył S. T. okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 3.07.1973r. do 31.07.1991r. zgodnie z świadectwem pracy w szczególnych warunkach. W świadectwie tym wskazano, iż odwołujący wykonywał pracę wskazaną w Wykazie A dział V poz. 12 pkt 9 stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i

Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r., tj. prace przy produkcji materiałów azbestowo-cementowych na stanowisku: wszystkie pozostałe prace robotnicze i nierobotnicze stanowiska pracy w zakładach przetwarzających azbest.

ZUS podniósł, że biorąc pod uwagę powyższe odwołujący wykazał 16 lat 1 miesiąc i 2 dni okresów pracy w szczególnych warunkach wskazanej w Wykazie A, lecz nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, gdyż nie osiągnął wymaganego wieku emerytalnego 60 lat.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 13.09.2012r. S. T. złożył w ZUS wniosek o emeryturę. Po rozpoznaniu tego wniosku ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 16.11.2012r. odmówił mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że wprawdzie odwołujący legitymuje się on łącznym stażem pracy w wymiarze 25 lat i stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 16 lat 1 miesiąc i 2 dni, lecz nie spełnia przesłanek określonych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem nie osiągnął wieku 60 lat.

Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach zaliczył odwołującemu okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 3.07.1973r. do 31.07.1991r. zgodnie z świadectwem pracy w szczególnych warunkach. W świadectwie tym podano, iż odwołujący wykonywał pracę wskazaną w Wykazie A dział V poz. 12 pkt 9 stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty, tj. prace przy produkcji materiałów azbestowo-cementowych na stanowisku: wszystkie pozostałe prace robotnicze i nierobotnicze stanowiska pracy w zakładach przetwarzających azbest.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. T. wywodził, że w w/w okresie wykonywał pracę wskazaną w Wykazie B Dział IV poz. 1, tj. prace przy przetwórstwie azbestu.

Zdaniem Sądu odwołanie od decyzji ZUS z 16.11.2012r. jest zasadne.

Ponieważ odwołujący urodził się w dniu (...), podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2).

Według przepisu § 4 ust. 1 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie zaś z § 8 ust. 1 tego Rozporządzenia pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B.

Z akt ZUS wynika, że organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję zastosował przepis § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Pracę S. T. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. (16 lat 1 miesiąc i 2 dni) zakwalifikował do pracy wskazanej w Wykazie A. Przy takiej kwalifikacji pracy odwołującego nie spełnia on przesłanek wymaganych do przyznania emerytury, bowiem wiek 60 lat osiągnie dopiero w 2015r.

Przedmiotem sporu w sprawie było ustalenie, czy pracę S. T. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 3.07.1973r. do 31.07.1991r. należy zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach wskazanej w wykazie A, czy też – tak jak wnosił odwołujący - do pracy w szczególnych warunkach wskazanej w wykazie B, co pozwoliłoby na przyjęcie regulacji zawartej w § 8 w/w Rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. i przyznanie odwołującemu emerytury w wieku 55 lat.

W ocenie Sądu należy podzielić koncepcję S. T. i stwierdzić, iż w spornym okresie wykonywał on pracę w szczególnych warunkach wskazaną w wykazie B Dział IV poz. 1, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., tj. prace przy przetwórstwie azbestu.

S. T. słuchany na okoliczność pracy w spornym okresie podał, że w zakładzie (...) miał angaż konserwatora maszyn. Do jego obowiązków należała naprawa maszyn, które służyły do produkcji eternitu. Były to: rozbierarki, maszyna formująca, kołgnioty, przekładnie, siłowniki. Maszyny te łączyły azbest z cementem i robiły z niego płyty eternitowe, stały na hali w rzędach. W jednym rzędzie stały maszyny, które z suchego azbestu robiły płyty azbestowe, płaski eternit, do którego wyrobu nie używano wody a w pozostałych czterech rzędach wytwarzano płyty azbestowo-cementowe faliste, nazywane eternitem.

Na okoliczność rodzaju czynności wykonywanych przez odwołującego Sąd przesłuchał również świadków: W. D. i W. Z..

W. D. zeznał, że w Zakładzie (...) w M. pracował ponad 20 lat, od 1972r. na stanowiskach: mechanika i hydraulika utrzymania ruchu, majstra i kierownika warsztatu. Z odwołującym pracował na stanowisku mechanika utrzymania ruchu i hydraulika utrzymania ruchu. Zeznał, iż S. T. był mechanikiem utrzymania ruchu i usuwał awarie maszyn używanych w zakładzie, które produkowały płyty azbestowo-cementowe.

Z zeznań świadka wynika, iż pobiera emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach a świadectwie pracy w szczególnych warunkach miał wstawiony Wykaz B i dotyczyło ono stanowiska mechanika-hydraulika.

W. Z. zeznał zaś, że w Zakładzie (...) w M. pracował od 04.08.1974r. do 1991r. jako mechanik na utrzymaniu ruchu i jako hydraulik siłowy na utrzymaniu ruchu, przy czym z odwołującym pracował, gdy miał stanowisko mechanika utrzymania ruchu. Świadek pytany o czynności S. T. zeznał, iż był on mechanikiem i usuwał awarie na ciągach produkcyjnych, tj. naprawiał pompy, wszystkie maszyny używane w toku procesu produkcji, wykonywał też czynności konserwacyjne tych maszyn, miał angaż ślusarz-mechanik.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom odwołującego i świadków, gdyż wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Nadto Sąd uzyskał z ZUS akta emerytalne obu świadków i stwierdził, że każdy z nich posiada świadectwo pracy w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, iż wykonywał prace wymienione w wykazie B dziale IV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Ponieważ ocena charakteru czynności odwołującego wymagała wiadomości specjalnych, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu bhp, I. M. celem wskazania, czy praca odwołującego w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach i czy była wskazana w wykazie A, czy w wykazie B Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. – biorąc pod uwagę rodzaj wykonywanych przez niego czynności.

Biegła I. M. w opinii z dnia 26.06.2013r. wskazała, iż pracę wykonywaną przez odwołującego w okresie od 03.07.1973r. do 31.07.1991r. należy zaliczyć do pracy wymienionej w wykazie B dziale IV poz. 1 - prace wykonywane bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, stanowiącym załącznik nr 2 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. na stanowisku: pracownicy zatrudnieni w wydziale przetwarzającym azbest przy bieżących konserwacjach i remontach maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych, wymienionym w wykazie B dziale IV poz. 1 pkt 11, stanowiącym załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r.

W uzasadnieniu biegła wskazała, że zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami i zeznaniami świadków, odwołujący pracę świadczył na wydziale produkcyjnym zajmującym się przetwórstwem azbestu związanym z wytwarzaniem płyt falistych dachowych, kalenic dachowych, płyt płaskich elewacyjnych. Praca odwołującego polegała na bieżącej konserwacji i naprawie maszyn zainstalowanych w ciągu technologicznym.

Biegła wskazała, że w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w dziale IV Prace różne pod poz. 1 zostały wymienione prace wykonywane bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu. Jej zdaniem odwołujący ze względu na charakter pracy, prace wykonywał bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, tj. bezpośrednio na hali produkcyjnej. W wykazie A dziale V zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych pod poz. 12 nie zostało wymienione stanowisko odwołującego. Zostało ono wymienione w załączniku Nr 2 wykazie B dziale IV poz. 1 pkt 1 produkcja wyrobów azbestowo - cementowych ppkt 11 pracownicy zatrudnieni w wydziale przetwarzającym azbest przy bieżących konserwacjach i remontach maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych.

Biegła dodała, że początkowo azbest nie był traktowany jako substancja szkodliwa. Dopiero lata 80-te i 90-te obecnego stulecia doprowadziły do zajęcia zdecydowanego stanowiska w sprawie azbestu przez służby sanitarno-medyczne. W załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 21.08.1997r. w sprawie substancji chemicznych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia (Dz. U. Nr 105, poz. 671) pod nr indeksowym 650-013-00-6 azbest figuruje jako substancja o udowodnionym działaniu rakotwórczym i stanowiącym poważne zagrożenie dla zdrowia przy oddziaływaniu na drogi oddechowe. Azbest jest wszechobecny z uwagi na jego powszechne występowanie w zewnętrznej warstwie skorupy ziemskiej oraz przy jego szerokim zastosowaniu. Przetwórstwo azbestu i stosowanie wyrobów azbestowych jest niebezpieczne dla zdrowia, ponieważ surowiec ten w stanie suchym łatwo ulega rozpyleniu, co jest spowodowane włóknistą budową a po przedostaniu się do organizmu trwale utrzymuje się w płynach ustrojowych. Wyniki dotychczasowych badań świadczą o tym, że pył powstający podczas wydobywania i przerobu azbestu, a także podczas użytkowania wyrobów zawierających ten minerał, należy do jednego z najbardziej szkodliwych zanieczyszczenia powietrza. Wchłanianie azbestu drogą pokarmową nie stanowi w świetle dzisiejszej wiedzy medycznej większych zagrożeń dla człowieka. Azbest jest groźny dla dróg oddechowych, przy czym stopień zagrożenia zależy od rodzaju pyłu, wielkości włókien, stopnia zapylenia i czasu oddziaływania.

Do powyższej opinii żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń. Także Sąd podziela wnioski opinii biegłej I. M.. Biegła w opinii uwzględniła całokształt materiału dowodowego, w tym zeznania świadków i odwołującego, uwzględniła też rodzaj czynności wykonywanych przez S. T. i warunki jego pracy, w tym zagrożenia wynikające z przetwarzania azbestu.

W świetle omówionych wyżej dowodów należy uznać, że S. T. wykazał, iż w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 3.07.1973r. do 31.07.1991r. wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienioną w wykazie B dziale IV poz. 1, stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu. Prace te zostały też zaliczone do pracy w szczególnych warunkach w wykazie B dziale IV poz. 1 pkt 11, stanowiącym załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty. Wskazano tam bowiem pracowników zatrudnionych w wydziale przetwarzającym azbest przy bieżących konserwacjach i remontach maszyn i urządzeń a odwołujący wykonywał właśnie taką pracę.

S. T. spełnia więc przesłanki wymagane do przyznania prawa do emerytury, bowiem posiada wymagany ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat, osiągnął wiek 55 lat i staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 10 lat, wymagany przez § 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., sporny okres zatrudnienia wynosi bowiem 16 lat 1 miesiąc i 2 dni.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że S. T. przysługuje prawo do emerytury od 1.09.2012r., tj. od miesiąca złożenia wniosku, dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji z 16.11.2012r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie, czy odwołujący wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w Wykazie A, czy też w Wykazie B Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. Zdaniem Sądu organ rentowy miał prawo uznać, iż odwołujący wykonywał prace wskazane w wykazie A, bowiem ten Wykaz wskazano w świadectwie pracy w szczególnych warunkach. To S. T. zakwestionował w/w świadectwo, dlatego Sąd musiał zbadać, na czym polegały obowiązki odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M., w tym przesłuchać świadków oraz skorzystać z opinii biegłego z zakresu bhp. Dopiero przeprowadzenie postępowania przed Sądem i uzyskanie nowych dowodów pozwoliło na zaliczenie spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w Wykazie B Dziale IV Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., a tym samym na stwierdzenie, iż odwołujący spełnia warunki do przyznania mu emerytury. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.